

Погоджуємося, що треба на практиці прагнути урізноманітнювати свою мову. Потребує коментаря аргумент автора сторінки сайту ГОРОХ, що, мовляв, «займенник «кожний» вжито для позначення повторюваної події і до неї можна поставити запитання *як часто?*, то стилістично краще буде вжити відповідники із початковим *що-*». Це твердження фіксує смакове сприймання норми української літературної мови щодо значень, які наведено на початку статті. Звичайно, комунікативні формули із початковим «що- / що» вирізняють українську мову серед інших слов'янських, засвідчують її своєрідність і широту способів означення поширеності чи повторюваності дії, явища тощо.

Спитаєте, а в яких випадках така синонімічна заміна неможлива і треба вживати лише означальний займенник КОЖЕН (чи кожна, кожне)? Наприклад, *кожна людина, кожне видання...* Тобто синонімічні заміни можливі щодо уживання означального займенника *кожен / кожний*, що сполучається із іменником чоловічого роду, із назвами з часовою семантикою (*день, місяць*), які можна трансформувати у прислівники. У будь-якому разі треба зважати на семантичні відтінки, які ми хочемо увиразнити: виділити щось ординарне / неординарне чи виділити щось повторюване.

Тому якнайактуальніший буде формат побажання «Дякуємо ЗСУ за КОЖЕН новий день», що підкреслює узятий окремо час. І етикетна формула «Дякуємо ЗСУ за щодень» (варіант ствердження «Щодня подяка ЗСУ»), яка підкреслює продовжуваність життя, підтримку нашого існування, що триває...

Світлана Бибик

КРОСЕНС ЧИ КРОССЕНС?

Знову про слова-кальки. «Кроссенс» утворене зрощенням слів. Якщо до слова *кросворд* (крос+ворд) ми вже звикли, воно нам як рідне, то «кроссенс» від 'крос+сенс' сприймаємо як нове, ще не повністю засвоєне.

Кроссенс – модна вправа на сучасному уроці. Кроссенс уперше був надрукований у 2002 році в журналі «Наука і жит-

тя». Це асоціативний ланцюжок, замкнутий у стандартне поле із дев'яти квадратів (як у грі «Хрестики-нулики»). Дев'ять зображень розташовані в ньому так, що кожен малюнок має зв'язок із попереднім і наступним, а центральний об'єднує за смыслом відразу декілька. Зв'язок може бути як зовнішній, асоціативний, так і змістовий, смисловий (сенсовий). Це прекрасне завдання для розвитку логічного і творчого мислення. Кроссенс треба читати зліва направо і зверху вниз.

До слова «кроссенс» можна дібрати цілий ряд відповідників: *коло обігу смислів, сенсове коло, коло смислів, смислове коло, значеннєве коло*. І дидактам варто поміркувати про можливість заміни цієї назви з-поміж прийомів роботи на уроках.

Щодо правопису. Слово, як зауважено вище, складне, а на стикові твірних частин відбувається подвоєння за аналогією до: *військкомат, міськком*.

Отже, пишемо *кроссенс*.

Світлана Бибиц

МЕРЕЖНИЙ ЧИ МЕРЕЖЕВИЙ?

Мовець-нефахівець у певній галузі знання завжди радіє розмаїттю засобів ословлення думки, бо воно забезпечує можливість нюансування мислення, уточнення або поглиблення змісту позначення. У мові фахівців така варіантність позначень небажана. Спеціальне поняття повинно мати позначення з однією кодифікованою формою, яке і становить термін. Це стосується не лише слів з предметною або опредметненою семантикою – іменників, ширше, субстантивів, тобто слів інших частин мови у функції іменника, а й їхніх означень – прикметників чи дієприкметників у терміносполуках.

Формування нових терміносистем неминуче спричинює появу нових варіантів термінів, а отже, й ставить перед мовознавцями завдання обґрунтувати критерії вибору з них оптимального з погляду відповідності змісту позначуваного поняття та чинним мовним нормам. Бачимо це нині на прикладі термінів інформатики та обчислювальної техніки з прикметниками *мережний* і *мережевий*. Словники до 1991 р., зокрема академіч-